Қостанай облысы әкімдігі білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының колледжі» КМҚК

КЕЛІСІЛДІ
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК бастауыш кәсіподақ
ұйымының төрағасы
_____ Е.А Бимаганбетов.
2026 ж. «01» 09

БЕКІТЕМІН
Қостанай облысы әкімдігі
білім басқармасының
«Қостанай қызмет көрсету саласының
колледжі» КМҚК
директоры
_____ Д.Б. Жанарстанова
2026 ж. «__» _____

ДИРЕКТОРДЫҢ ТӘРБИЕ ЖҰМЫСЫ ЖӨНІНДЕГІ ОРЫНБАСАРЫНА АРНАЛҒАН ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ҚАУІПСІЗДІК ТЕХНИКАСЫ БОЙЫНША НҰСҚАУЛЫҚ

1. Жалпы ережелер

1.1. Нұсқаулық білім беру ұйымында тәрбие процесі мен іс-шараларды ұйымдастыру бойынша міндеттерді орындайтын тәрбие жұмысы жөніндегі директордың орынбасарына (бұдан әрі – директордың орынбасары) арналған.
1.2. Директордың орынбасары еңбекті қорғауды, өрт қауіпсіздігін және санитариялық ережелерді реттейтін нормативтік актілерді білуге және сақтауға міндетті.
1.3. Тәрбие жұмысын жүргізу кезінде қауіпсіз жағдайларды қамтамасыз ету жауапкершілігі директордың орынбасарына жүктеледі.
1.4. Директордың орынбасары еңбекті қорғау бойынша нұсқамалардан өтеді: кіріспе, бастапқы, қайталама, жоспардан тыс және мақсатты.
1.5. Директордың орынбасары өз қызметінде ҚР заңнамасын, жергілікті нормативтік актілерді және осы нұсқаулықты басшылыққа алады.

2. Жұмыс басталғанға дейінгі қауіпсіздік талаптары

2.1. Білім беру ұйымында еңбекті қорғау бойынша міндетті кіріспе нұсқамадан өту.
2.2. Еңбекті қорғау, қауіпсіздік техникасы, өрт қауіпсіздігі және санитариялық нормалар бойынша жұмыс нұсқаулықтарымен танысу.
2.3. Егер қажет болса, жеке қорғаныс құралдарының жарамдылығын тексеру (мысалы, белсенді іс-шараларды өткізуге арналған қорғаныс құралдары).
2.4. Іс-шаралар өткізу жоспарланып отырған жұмыс орнын, кабинетті немесе үй-жайды қауіпсіздік талаптарына сәйкестігі тұрғысынан тексеру. Жарақаттардың алдын алу үшін жиһаз пен жабдықтың дұрыс орналасуын қамтамасыз ету (өткір бұрыштардың, тайғақ беттердің, сымдардың үзілуінің болмауы). Жарықтандыру, желдету, жылыту жүйелерінің, сондай-ақ электр приборларының ақаусыз екеніне көз жеткізу.
2.5. Эвакуациялау жолдарының жай-күйін, бірінші реттік өрт қауіпсіздігі құралдарының (өрт сөндіргіштер, апаттық жарықтандыру) бар-жоғын тексеру.

2.6. Үй-жайдың, әсіресе белсенді немесе қозғалысты іс-шаралар өткізілетін орындардың жеткілікті түрде жарықтандырылғанына көз жеткізу.
2.7. Медициналық жабдықты және алғашқы көмек көрсетуге қажетті құралдары бар дәріқобдишаның бар-жоғын тексеру.

3. Жұмыс уақытындағы қауіпсіздік талаптары

3.1. Жұмыс орнының санитариялық және қауіпсіздік талаптарына сәйкестігін тексеру: үстел, орындық және басқа да кеңсе жабдықтары ақаусыз, биіктігі реттелетін және жұмыс кезінде дене қалпының дұрыс болуын қамтамасыз ететін болуы тиіс.
3.2. Кабинет жұмыс үшін қолайлы жағдай жасайтын жеткілікті мөлшердегі жарықпен қамтамасыз етілуі тиіс.
3.3. Сымдар мен электр приборлары электр тогының соғу қаупін тудырмауы тиіс. Барлық электр приборлары жұмыс күйінде болуы және қорғаныс құрылғылары арқылы қосылуы қажет.
3.4. Арқаға, мойынға және көзге түсетін салмақты болдырмау үшін үстел басында жұмыс істегенде дұрыс сымбатты сақтау. Арқаға арналған тірегі бар эргономикалық орындықтарды қолдану және оларда ұзақ статикалық қалыптардан аулақ бола отырып, дұрыс отыру.
3.5. Дененің қалпын жүйелі түрде өзгертіп отыру, отырып жұмыс істеудің ұзақ кезеңдерін болдырмай, жаттығуға арналған үзілістер жасау.
3.6. Компьютер экраны көз деңгейінде орналасуы тиіс, ал оған дейінгі қашықтық кемінде 50 см болуы керек.
3.7. Техникалық жабдықтармен (компьютерлер, проекторлар, аудиожүйелер) жұмыс істегенде сақтық таныту. Пайдалану алдында жабдықтың дұрыс жұмыс істейтініне және дұрыс қосылғанына көз жеткізу.
3.8. Электр желісіне шамадан тыс жүктеме түсірмеу, құрылғылар пайдаланылмаса, оларды желіден ажырату және ақауы бар приборларды пайдаланбау.
3.9. Құжаттармен және басқа да физикалық жұмыстармен жұмыс істегенде жарақаттанудың алдын алатын қауіпсіз әдістерді қолдану (мысалы, тиісті қауіпсіздік техникасын сақтамай ауыр заттарды көтермеу).
3.10. Білім алушылармен іс-шараларды ұйымдастыру және өткізу кезінде қауіпсіздіктің сақталуын қадағалау: қатысушылардың санын, олардың үй-жайда орналасуын бақылау, қалыпты жарықтандыру мен желдетуді қамтамасыз ету.
3.11. Жасөспірімдермен, әсіресе белсенді жағдайларда (мысалы, спорттық іс-шаралар немесе экскурсиялар) жұмыс істегенде шамадан тыс жүктемеге немесе жарақаттарға жол бермеу үшін сақтық таныту.
3.12. Мультимедиялық жабдықты немесе спорттық мүкәммалды пайдаланған жағдайда олардың қауіпсіз екеніне көз жеткізу.
3.13. Шамадан тыс жүктемелер мен стресстен аулақ бола отырып, өз психологиялық жағдайыңызға назар аудару. Қажет болған жағдайда кернеуді басу шараларын қолдану (үзілістер, серуендер, әріптестермен немесе психологпен кеңесу).
3.14. Әсіресе жұмыс белсенді физикалық жүктемемен, балалармен қарым-қатынас жасаумен немесе іс-шараларды басқарумен байланысты болса, медициналық тексерулерден жүйелі түрде өту.

3.15. Өз физикалық жағдайыңызды қадағалап отыру және шаршау немесе ауру белгілері пайда болған жағдайда: жағдайдың нашарлауын болдырмау шараларын қабылдау (мысалы, демалыс, емделу).
3.16. Жұмыс орнында дәрікобдишаның бар екеніне, сондай-ақ қызметкерлердің жазатайым оқиғалар кезінде алғашқы көмек көрсету бойынша оқытылғанына көз жеткізу.
3.17. Кикілжің жағдайларды шешуде, білім алушылармен жұмыс істеуде және тәрбие іс-шараларын жүргізу процесінде психоэмоционалдық тұрақтылықтың қаншалықты маңызды екенін түсіну.
3.18. Білім алушылармен, ата-аналармен немесе әріптестермен күрделі немесе жанжалды жағдайлар туындаған кезде стрессті басқару әдістемелерін қолдану.
3.19. Колледж немесе аумақ бойынша орын ауыстыру процесінде құлауға немесе жарақатқа әкеп соқтыруы мүмкін қауіпті объектілердің (жиналмаған заттар, сулы немесе тайғақ беттер) болмауын қадағалау.
3.20. Қажет болған жағдайда жарақаттардың алдын алу үшін қорғаныс жабдығын пайдалану (мысалы, егер жағдайлар талап етсе, арнайы аяқ киім).
3.21. Ұжымдағы қауіпсіздіктің жалпы нормаларының сақталуын үнемі қадағалап, әріптестерге еңбекті қорғау ережелерін сақтау міндеттілігін еске түсіріп отыру.

4. Апатты жағдайлардағы қауіпсіздік талаптары

4.1. Апатты жағдай (өрт, электр қуатының тұйықталуы, жарақат және т.б.) туындаған жағдайда ұйым басшылығына дереу хабарлау және шұғыл қызметтерді (өрт сөндіру, жедел жәрдем, полиция) шақыру.
4.2. Өрт анықталған немесе ол туындады деген күдік туындаған жағдайда шұғыл қызметтердің телефоны бойынша өрт туралы дереу хабарлау. Ғимараттағы барлық адамдарды өрт туралы хабардар ету және ең жақын эвакуациялық шығулар арқылы эвакуацияны ұйымдастыру.
4.3. Қажет болған жағдайда бірінші реттік өрт сөндіру құралдарын (өрт сөндіргіш) пайдалану, бұл ретте қалың түтін немесе от аймағына түсіп қалу қаупінен аулақ болу. Сабырлық сақтау және дүрбелеңге түспеу. Персоналмен алдын ала пысықталған эвакуациялау жоспарына сәйкес эвакуацияны басқару.
4.4. Түтін шыққан, күйік иісі немесе электр жабдығынан ұшқындар пайда болған жағдайда ең жақын тарату қалқанындағы электр қоректендіруді дереу ажырату. Егер бұл мүмкін болмаса, үй-жайдан шығу және оқиға туралы жауапты тұлғаларға хабарлау.
4.5. Іс-шараның барлық қатысушыларының қауіпсіздікте екеніне көз жеткізу және қажет болған жағдайда эвакуацияны ұйымдастыру.
4.6. Қызметкердің немесе білім алушының жарақат алған жағдайында қолда бар білім мен дәрікобдишадағы құралдарға сәйкес дереу алғашқы көмек көрсету (мысалы, кесу, көгеріп қалу, күйік кезінде). Неғұрлым ауыр жарақат алған жағдайда: сынық, қатты қанау және т.б. — жедел жәрдем шақыру.
4.7. Мүмкін болатын лаңкестік акт немесе қатер (мысалы, жарылғыш құрылғы туралы хабарлама) туралы ақпарат алған жағдайда дереу шұғыл қызметтерді (полиция, құтқарушылар) шақыру. Іс-шараның барлық қатысушылары мен қызметкерлерін эвакуациялауды ұйымдастыру, сабырлық пен тәртіпті сақтау, дүрбелеңге жол бермеу.
4.8. Табиғи апаттар (су тасқыны, жер сілкінісі, дауыл) болған жағдайда шұғыл эвакуациялау нұсқауларын сақтау және оқу орнында бекітілген эвакуациялау

жоспарларын ұстану. Барлық қызметкерлер мен білім алушылардың су басу немесе басқа да табиғи апаттар қаупіне ұшырамайтын қауіпсіз орындарға көшірілгеніне көз жеткізу.
4.9. Химиялық заттардың төгілуі басқа да ластану орын алған жағдайда жауапты қызметтерге (мысалы, қауіпсіздік жөніндегі шұғыл қызмет мамандарына) дереу хабарлау. Төгілу орын алған үй-жайдан шығу және адамдарды ластанған аймақтан эвакуациялауды ұйымдастыру.
4.10. Қатысушылар тарапынан агрессивті мінез-құлық байқалған жағдайда (мысалы, білім алушылар, ата-аналар) жағдайдың ушығуын болдырмауға тырысу, қарым-қатынаста сабырлы әрі сенімді үнді қолдану. Зорлық-зомбылық қатері төнген жағдайда күзетке немесе құқық қорғау органдарына дереу көмек сұрап жүгіну.

5. Жұмыс аяқталғаннан кейінгі қауіпсіздік талаптары

5.1. Жұмыс күні барысында пайдаланылған барлық техникалық құралдардың, жабдықтар мен құрал-саймандардың (компьютерлер, проекторлар, телефондар және басқа құрылғылар) өшірілгеніне және қауіпсіз күйде екеніне көз жеткізу.
5.2. Жұмыс кабинетінде қосылған электр приборлары, жиналмаған құжаттар, үстелдегі немесе едендегі қауіпті заттар сияқты әлеуетті қауіп көздерінің жоқтығын тексеру.
5.3. Желдету мақсатында ашылмаған болса, терезелер мен есіктерді жабу, сондай-ақ қажет болған жағдайда үй-жайдың бұғатталғанына және күзетілетініне көз жеткізу.
5.4. Барлық жұмыс материалдары мен құжаттардың (әсіресе маңызды және құпия) сейфке немесе сақтауға арналған басқа да қауіпсіз орындарға жиналғанына көз жеткізу.
5.5. Жұмыс орнын ретке келтіру: құжаттарды жинау, шаңды сүрту, келесі жұмыс күніне арналған кеңістікті ұйымдастыру. Ықтимал жарақаттардың (мысалы, тайғақ беттерде немесе қажетті құжаттарды іздеу кезінде) алдын алу үшін үстелде және оның айналасында тазалық пен тәртіпті қамтамасыз ету маңызды.
5.6. Компьютердегі барлық ашық файлдарды, бағдарламалар мен қосымшаларды жабу, сондай-ақ деректердің жоғалуын болдырмау үшін оларды сақтауды орындау. Құпия ақпараты бар қағаз құжаттарды пайдаланған жағдайда, оларды дұрыс сақтау және жою (мысалы, ескі есептерді немесе мұрағаттарды жою арқылы) шараларын қолдану.
5.7. Оқу орнынан шыққан кезде қауіпсіздіктің барлық қажетті процедураларынан өту, мысалы, апаттық шығулардың бар-жоғын тексеру және есіктерді жабу. Жеке заттар мен жабдықтардың (мысалы, ұялы телефон, кілттер, сомке) жиналғанына және қауіпсіз жерде екеніне көз жеткізу.

6. Жауапкершілік

6.1. Директордың орынбасары осы нұсқаулық талаптарын бұзғаны үшін ҚР заңнамасына сәйкес жауапкершілік көтереді.
6.2. Еңбекті қорғау жөніндегі міндеттерді орындамағаны немесе тиісінше орындамағаны үшін директордың орынбасары салдарының ауырлығына байланысты тәртіптік, әкімшілік немесе қылмыстық жауапкершілікке тартылуы мүмкін.
6.3. Директордың орынбасары жабдықтың жұмысына және колледж қызметіне қатысты ақпараттың құпиялылығын сақтауға және оны үшінші тұлғаларға жария етпеуге міндетті.